

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR

Justitiestraat, 21, Antwerpen

Opgaaft betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

PRIJSHANDHAVING BIJ MERKARTIKELEN.

Bij den uitgever Larcier is in het begin van dit jaar een zeer belangrijk en interessant werk verschenen over de prijshandhaving bij merk-artikelen (1).

Het werk heeft ten doel op de ekonomie van de vastgestelde verkoopprijzen te wijzen, t.t.z., volgens de omschrijving die de schrijver er van geeft, het critisch onderzoek en de rechtvaardiging van dien boel maatregelen ingericht om te beletten, dat het merkartikel door den verdeeler aan den verbruiker zou worden verkocht tegen een prijs die hooger of lager is dan de door den voortbrenger uitdrukkelijk vastgestelde waarde.

Dit doel heeft de schrijver ten volle bereikt; doch laten wij er bij voegen, dat hij zich geen moeite heeft bespaard om dezen uitslag te bereiken.

Vooreerst, toont Mr Hoornaert ons de ekonomische grondredenen, welke tot de gedwongen reglementeering van den detailprijs hebben geleid. Het machinisme, onder andere, heeft het rechtstreeksch verband, dat vroeger tussen den voortbrenger en den verbruiker bestond, verbroken; de menigvuldige tusschenpersonen, de verscheidenheid der producten en eindelijk nog de overproductie in crisistijd, waarvan de voortbrenger zich slechts laattijdig rekenschap kon geven vermits hij niet meer in betrekking stond met de massa verbruikers, zijn alle hinderpalen, die den fabrikant er eindelijk toe gedwongen hebben het hulpmiddel te zoeken, hulpmiddel, dat bestond in het her-

aanknoopen van rechtstreeksche betrekkingen met de verbruikers door zich aan de uitdeeling van zijn product te interesseeren, t.t.z., met aan zijn product een kenteeken, een merk te geven, dat hem toelaten zal reclame te doen en alzoo rechtstreeks op de verbruikers invloed uit te oefenen.

Deze individualisatie en het product, bij middel van het merk, heeft tot onvermijdelijk en noodzakelijk gevolg het individualiseeren bij middel van den prijs, van den vastgestelden verkoopprijs.

Merk en prijs zijn de kenschetsen van hetgeen Mr Hoornaert noemt het Goodwill, t.t.z., de faam, de klandizie en het verkoopsptentieel van het product. De fabrikant heeft het recht dit Goodwill te vrijwaren tegen hetzij welke krenking of aanval. Het merk, dat een der bestanddeelen van het Goodwill uitmaakt, is ontegensprekelijk wettelijk beschermd; waarom zou, derhalve, het andere element, de prijs, het niet zijn? In het tweede deel van zijn werk bewijst ons de schrijver, dat ook de prijs van deze wettelijke bescherming geniet. Doch, voorafgaandelijk, toont hij ons nog, dat, onder ekonomisch oogpunt, de politiek der vastgestelde prijzen niet enkel een noodzakelijk iets is voor den voortbrenger, maar, dat zij, bovendien, een nuttige maatregel vormt en voor den verbruiker, wien zij zekerheid biedt, en ook in het algemeen belang daar zij de ekonomische wanorde vermijdt, die opgetwijfeld het gevolg zou zijn van de mededinging tot

het uiterste tusschen voortverkoopers gedreven. Concurrentie tusschen verdeelers is trouwens nutteloos, alleen deze tusschen voortbrengers is van belang (2).

De prijshandhaving wordt verzekerd door het gemeen recht en door de rechtsvordering tot ophouden, voorzien in het K. B. nr 55 van 23 December 1934. Bevestiging van deze stelling vindt Mr Hoornaert in het feit, dat de prijs, als kenteeken van het Goodwill, deel uitmaakt van die gerechtelijke algemeenheid: de handelzaak. Aldus is de schending van den prijs een oneerlijke daad waarop het K. B. nr 55 dient toegepast, omdat zij, onder andere, voor gevolg heeft de faam en bijgevolg de klandizie van het gebradeerd product te schaden.

Het zou zelfs, zoo zegt de schrijver, den braleur niet mogelijk zijn als verdedigingsmiddel de artikelen 544, 1583 en volgende van het B.W.B. in te roepen — artikelen door dewelke de koper, die eigenaar geworden is door den aankoop, over het aangekochte product mag beschikken op de meest volstrekke wijze — want het contract tuschen den fabrikant en den wederverkooper gesloten, heeft aan dezen laatste slechts den eigendom over de stoffelijkheid van de koopwaar overgedragen, doch niet het merk, dat uitsluitend den eigendom blijft van den voortbrenger, zoodat Mr Hoornaert tot het besluit komt, dat de overeenkomst, ontstaan bij de overdracht van een merkartikel, dient beschouwd als een innominaatcontract, en niet als een gewoon contract van verkooping.

Krachtens het principie, dat de overeenkomsten te goeder trouw moeten uitgevoerd worden, is de verdeeler gerechtigd, te eischen, dat de fabrikant den marktbederver rechterlijk vervolge en hij bezit dan ook, volgens artikel 1166 van het B.W., het recht zelf tot deze vervolgingen over te gaan.

Eindelijk, in het derde deel, toont Mr Hoornaert ons, — en hiermede sluit hij zijn studie — dat de politiek der vastgestelde verkoopprijzen geen enkel rechtsbeginzel van openbare orde overtreedt. Een enkele voorwaarde wordt door de Rechtbanken geëischt, nml., dat de vastgestelde verkoopprijs normaal zou wezen.

* * *

Het is vanzelfsprekend, dat het niet in onze bedoeling ligt, een volledige en grondige critiek te geven van dit zeer belangrijk werk,

hetgeen feitelijk hierop zou neerkomen, over de zelfde rechtskwestie een tweede boek te schrijven, dat ongetwijfeld de groote waarde niet zou hebben van het werk van Mr Hoornaert, die — hij heeft het bewezen — de zaak uiterst goed kent en heel de rechtspraak, zelfs onuitgegeven rechtspraak, verzameld en onderzocht heeft.

Maar, zooals we reeds hooger opmerkten, heeft de schrijver in zijn verhandeling en naar aanleiding van het vraagstuk, dat hij bestudeerde, vele andere principen in het licht gesteld, zooals de kwestie van de burgerlijke medeplichtigheid, die van de handelszaak als juridische algemeenheid beschouwd, enz., zoodat zijn boek nuttig, ja zelfs onmisbaar is niet alleen, zooals de titel het verkeerdelijk doet denken, voor diegenen, welke belang stellen in de beteugeling van de bradage, doch voor al wie zich interesseert aan het handelsrecht.

Daarom schijnt het ons van belang hier in het bijzonder een der door Mr Hoornaert aangestipte beginselen grondig te onderzoeken en wel of de handelszaak een geheel, een Universaliteit uitmaakt en van welken aard.

Het belang van dit vraagstuk — laten wij het onmiddellijk opmerken — is niet enkel theoretisch; de oplossing ervan moet inderdaad, naar onze meening, vroeg of laat er toe leiden de handelszaak te doen beschouwen als een vermogen, een patrimonium, waarvan het actief, bij voorrang, de betaling van het passief verzekert.

Men herinnert zich de zoo talrijke betwistingen, die in het begin dezer eeuw oprezen omtrent het onderscheid tusschen Universaliteiten in rechte en in feite.

Wat dit onderscheid betreft, halen we hier enkel aan, dat het criterium eerst en tevergeefs gezocht werd in het feit, dat de universaliteit in rechte door de wet zelve gesticht wordt, en verder nog dat alleen soortgelijke eenheden de algemeene rechtsvordering tot teruggave en het principie «in iudiciis universalibus pretium succedit loco rei...» (3) van toepassing zijn. Andere rechtsgeleerden, onder den invloed van Duitsche theorieën, hebben de universaliteiten willen onderscheiden volgens zij wel of niet bestemd waren tot een doel, tot een bepaald belang, dat door hetzij welken derden persoon moet eerbiedigd worden (4).

Eindelijk toch is de jongste rechtsleer er

in geslaagd het criterium te vinden in het feit dat alleen de Universaliteiten in rechte een eigen en onafscheidelijk passief bezitten (5) en hierin schijnt wel, inderdaad, het eenig verschil tusschen de twee soorten eenheden te berusten.

Daar het nu vaststaat, dat het eigen en onafscheidelijk passief het kenmerk is van de universaliteit in rechte, in welke categorie dient nu de handelszaak gerangschikt?

Is het een universitas in rechte, een universitas in feite, of wel, zooals Gombaux (6) en een zeker deel van de rechtspraak het voorstellen, een entiteit sui generis of gerechtelijke universaliteit.

Om deze vraag te beantwoorden, dienen wij eerst na te gaan, welke de toestand is in Frankrijk, waar de transacties die de handelszaken tot voorwerp hebben, eene buitengewone uitbreiding namen.

De Fransche wet van 17 Maart 1909, of wet Cordelet, schijnt het vraagstuk stilzwijgend te hebben opgelost. Inderdaad; ingevolge art. 3 dezer wet is de koper van een handelszaak genoopt zijn akte van aankoop, tweemaal, in een dagblad te publiceeren. De schuldeischers van den verkoper, die zich in de tien dagen na de tweede inlassching niet bekend maakten, zijn vervallen van alle vordering tegen den nieuwen eigenaar. Maar, is de koper aan voormelde verplichting te kort gekomen, heeft hij de noodige bekendmaking niet gedaan, dan blijft hij verantwoordelijk tegenover de vroegere schuldeischers en tegelijk met den vorigen eigenaar der zaak tot de betaling der handelschulden verplicht.

Ter verduidelijking van de wet en tot staving van onze thesis, deed het Fransche Hof van Verbreking in zijn arrest van 26 December 1927 (7), dan ook zeer ten rechte opmerken dat de wet Cordelet ten doel heeft de gewone schuldeischers van den handel te vrijwaren tegen de verdwijning van het actief der zaak, dat hun pand is. Zulks laat ons toe te zeggen, dat de wet van 17 Maart 1909 het commercieel actief en het passief innig verbonden heeft en dat derhalve de handelszaak een Universaliteit in rechte vormt.

Ziedaar de toestand in Frankrijk. Bestaat er in België een dergelijke wet? Neen. Nochtans beschikken we over enkele wettelijke en jurisprudentieele elementen, die ons toelaten in denzelfden zin te besluiten.

In de fiscale wet van 10 Oogst 1923 lezen we, inderdaad, wat volgt:

Art. 21: «Met wijziging van de bestaande wetsbepalingen worden de verkooping, en, meer algemeen, de contracten ten bezwarenden titel, welke overgang van handelszaken ten gevolge hebben, aan het registratierecht van Fr. 3,50 per 100 Frank onderworpen. Het recht wordt verrekend op het bedrag van den prijs, met bijvoeging aan den cessionaris opgelegde lasten. Als lasten, worden, voor de toepassing dezer bepaling, niet beschouwd de schulden betreffende de verschillende elementen, waaruit de handelszaak bestaat, en tot voldoening waarvan de cessionaris zich verbindt».

De handelszaak wordt hier dus beschouwd als een geheel, waarvan het passief onafscheidelijk is. Zooniet zou de wetgever aan den ontvanger hebben opgelegd den prijs van overname met het bedrag der schulden te verhoogen om aldus het totale actief der handelszaak, waaraan het passief, in dat geval zou vreemd blijven, te doen uitschijnen. Hij heeft het niet gedaan, omdat hij het passief heeft beschouwd als zijnde een natuurlijk en, laat ons zeggen, een onontbeerlijk bestanddeel der zaak.

Nog duidelijker daarover zijn de beschouwingen van de Memorie tot toelichting die de wet van 10 Oogst 1923 voorafgaan en waarin uitdrukkelijk beroep wordt gemaakt op de rechtsleer en op de rechtspraak die «aannemen dat een handelszaak eene gerechtelijke individualiteit uitmaakt, die geheel onderscheiden is van de samenstellende bestanddeelen en haar eigen actief en passief heeft.» (8).

Weliswaar heeft het Beheer daarna, toen het er op aan is gekomen de hooger aangehaalde wetsbepalingen toe te passen, getracht de logische toepassing ervan te ontwijken en de woorden «schulden betreffende de verschillende elementen waaruit de handelszaak bestaat» op beperkende wijze uit te leggen.

Vruchteloos poging, want op 12 Maart 1936 bevestigde het Hof van Verbreking, waaraan de kwestie onderworpen werd, in de volgende bewoordingen de besluiten, die we reeds hebben aangeduid: «que suivant l'exposé des motifs de la loi du 10 août 1923, le fonds de commerce n'est pas une réunion disparate d'objets de natures diverses mais constitue une individualité juridique tout à fait distincte des éléments qui la composent, ayant son actif et son passif propres; que cette définition ne fit l'objet

d'aucune contestation au cours des débats devant la Chambre; qu'il s'en déduit que les dettes dont le fonds de commerce est grevé sont des charges intrinsèques de ce fonds qui ont leur contrevalet dans l'actif du fonds et diminuent la valeur de l'ensemble et non des charges extrinsèques...» (9).

Het staat dus reeds ontegensprekelijk vast, dat, op fiscaal gebied, de handelszaak een entiteit is met eigen passief, zoodus een Universaliteit in rechte. De fiscale voordeelen, die hieruit voortvloeien zullen dan ook onvermijdelijk tot gevolg hebben, zoals Mr S. F. Grunzweig het in zijn aanbevelenswaardig boek doet opmerken, (10), dat, ook in het burgerlijk recht, de indeplaatsstelling van den cessionaris in het commercieel passief van den overdrager binnen kort, bij de overname van een handelszaak, als een naturalia zal worden beschouwd,

en het karakter van «Universaliteit in rechte» zal komen vast te staan.

Ziedaar enkele opmerkingen waarop onze aandacht, bij de lezing van het zeer belangrijk werk van Mr. Hoornaert, werd gevestigd.

G. DESOLRE

- (1) M. Hoornaert, «La politique des prix imposés», met voorwoord van Mr G. Ripert. Brussel, 1939.
- (2) In denzelfden zin, P. Van der Eycken, «La fraude en matière de propriété industrielle», Revue du droit belge, 1910, P. 290: «La seule garantie réelle de l'acheteur réside dans la concurrence entre les fabricants».
- (3) Demogue «Essai d'une théorie générale de la subrogation réelle». Revue crit. 1901, bl. 245 en volgende; Planiol, nota onder Cass. Fr. 29-IV-1901, D. 1902-1-33.
- (4) H. Gazin, «Essai critique sur la notion du patrimoine». Ac. Proefschrift. Dijn 1910, bl. 260.
- (5) R. Gary, «Les notions d'universalité de fait et d'universalité de droit», Parijs 1932.
- (6) Gombaux, «La notion juridique du fonds de commerce», Ac. Proefschrift, Caen 1901.
- (7) Verbr. Fr. 26-12-1927, Gaz. Pal. 1928-1-291.
- (8) Ch. des Représentants Session 1922-1923, Documents nr 139.
- (9) Verbr. 12-3-1936, P. 1936-1-187.
- (10) S. F. Grunzweig, «Le fonds de commerce et son passif propre» met voorwoord van Prof. M. Philonenko, bl. 149.

KRONIEK VAN HET NEDERLANDSCHE RECHTSLEVEN

Januari-Maart 1939

Een groot en ontijdig verlies heeft de Nederlandsche rechtswetenschap op 15 Februari van dit jaar geleden door het overlijden op zevenenveertigjarigen leeftijd van Prof. M. F. G. Scheltema, hoogleraar in het handelsrecht aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam. Met hem is een jurist heengegaan, die door zeldzame werkkraft en veelzijdigheid en door bijzondere paedagogische gaven uitmuntte. Schier onafzienbaar is de reeks van publicaties, zoowel op handelsrechtelijk als op staatsrechtelijk gebied, steeds een kostbare bijdrage tot het behandelde vraagstuk, die hij heeft doen verschijnen. Twee groote werken staan daar onder vooraan, zijn «Nederlandsch Burgerlijk Bewijsrecht» en zijn bewerking van het recht der order- en toonderpapieren in Polak's uitvoerig «Handboek voor het Nederlandsche Handelsrecht». Een groote gave om de problemen tot hun eenvoudigsten vorm te herleiden en dan met voorbeeldige helderheid en consequentie uit de gekozen oplossing van een hoofdprobleem die der nevenproblemen te ontwikkelen, waardoor de lectuur dezer werken zoo zeer wordt veraangenaamd, verzekerde ook het groote succes van den schrijver als academisch docent.

Op het gebied der wetgeving valt slechts te wijzen op het in werking treden met ingang van Februari van de reeds lang gereed liggende wet van 11 September 1936 (Staatsblad n° 206, zie Bijlagen Nederlandsch Juristenblad n° 147), houdende voorzieningen omtrent weerkorpsen, op welke wet een Koninklijk Besluit van 2 Juli 1938 (Staatsblad 247, eveneens in genoemde Bijlagen opgenomen) ter uitvoering aansluit. Gelukkig ziet het er voor het oogblik nog niet naar uit, dat het tegengaan van par-

ticuliere weerkorpsen een zeer actueel probleem zal worden.

De binnenlandsche omstandigheden laten tot dusver nog toe grooter aandacht aan de belangrijkste rechterlijke uitspraken te wijden. Zoo in de eerste plaats van het wel door zeer tragische oorzaken tot stand gekomen arrest van 18 Maart 1938 (n° 69 der jaargang 1939, van Nederlandsche Jurisprudentie en Weekblad van het Recht). Een passagier van een vliegtuig der «Koninklijke Luchtvaartmaatschappij voor Nederland en Koloniën», had bij een ongeval met dat vliegtuig te Bangkok in Siam den dood gevonden. De vervoerovereenkomst hield een clause in, waarbij de luchtvaartmaatschappij van *alle* aansprakelijkheid voor schade werd vrijgesteld. De nabestaanden echter stelden tegen de maatschappij een delictsactie in, namelijk de bijzondere vordering tot onderhoud, die art. 1406 van het Nederlandsche Burgerlijk Wetboek geeft aan de weduwe, de kinderen en de ouders van den opzettelijk of culpoos gedode, voorzover zij door diens arbeid werden onderhouden.

Onbetwist was nu, dat op de vervoerovereenkomst Nederlandsch recht toepasselijk was, onbetwist was eveneens de regel, dat de aansprakelijkheid uit onrechtmatige dood beheerscht wordt door het recht van de plaats, waar de dood geschied is, in dit geval dus door het Siameesche recht. De betwiste vraag was, welk recht beslist, of door de clause tot uitsluiting van aansprakelijkheid ook de actie uit art. 1406 aan de nabestaanden was ontnomen. Het hof had zich op het standpunt gesteld, dat in een geval als dit de geldigheid van de clause zoowel getoetst moest worden aan het

recht dat het contract, waarvan die clause deel uitmaakte, beheerschte, als aan het recht, waardoor de actie werd bepaald, waaraan de clause in den weg zou staan. Resultaat van deze toetsing was geweest, dat de clause naar beide rechten geldig was. De nabestaanden keerden zich hiertegen met het betoog, dat een clause als de onderhavige in ieder geval met de Nederlandsche openbare orde in strijd was. De Hoge Raad verwierp het beroep, daar hij geen strijd met de openbare orde aanwezig achtte, in zijn overwegingen echter tevens doende blijken, dat naar zijn oordeel anders dan voor dat van het hof de vraag of de clause aan een delictsactie in den weg stond — afgezien dan van de openbare orde — slechts aan Siameesch recht getoetst had moeten worden, een verschil van opvatting dat echter natuurlijk in het resultaat geen verandering kan brengen. Het arrest, dat een der vele uitingen is van de toegeeflijkheid van den Hoogen Raad tegenover bedingen, die aansprakelijkheid uitsluiten, is in de jurisprudentie-uitgaven van een uitvoerige noot van Meijers voorzien.

Een arrest wat op geen enkel rechtspunt een principieele beslissing van den Hoogen Raad brengt, maar dat om het interessante licht dat het werpt op de huidige Nederlandsche echtscheidingspraktijk hier moge volgen, is dat van 20 Maart 1938 (1939, n° 94, met nota van Scholten). Een man en vrouw, die blijkbaar beiden echtscheiding wenschten, hadden een overeenkomst daaromtrent gesloten, die onder meer behelsde, dat de vrouw verstek zou laten gaan, wanneer de man den eisch tot echtscheiding op grond van overspel zou instellen, maar niet geacht wilde worden daarmee het overspel te erkennen. De man verbond zich tot een uitkeering aan de vrouw, welke uitkeering in het contract gemotiveerd was ten eerste met de omstandigheid dat de man bij de boedelscheiding zou zijn overbedeeld en ten tweede daarmee dat de vrouw tijd en moeite zou moeten besteden aan de opvoeding van een der beide kinderen, over welk kind haar de voogdij zou worden toevertrouwd. De vrouw verplichtte zich het kind op een Roomsche Katholieke school te plaatsen; bij niet nakoming van deze verplichting zou de uitkeering vervallen. Eenigen tijd na de scheiding betaalde de man de uitkeeringen niet meer volledig. Deswege door de vrouw in rechte

aangesproken verweerde hij zich met de stellingen, dat vooreerst de geheele overeenkomst nietig was als ten doel hebbende tot een echtscheiding bij onderling goedvinden te komen, dat al ware dit niet zoo de beide voor de uitkeering genoemde redenen ontbraken, omdat hij in werkelijkheid niet overbedeeld was en omdat de eenvoudige vervulling van haar plichten als voogdes aan de vrouw geen aanspraak op belooning gaf, en dat tenslotte de vrouw in ieder geval die aanspraak zou hebben verloren, daar zij het kind niet op een katholieke school geplaatst had. Nadat de rechtbank inderdaad de vrouw in haar vordering niet-ontvankelijk had verklaard, verwierp het hof op het door haar ingestelde beroep alle verweren van den man, het eerste omdat uit de verklaring van de vrouw, dat zij niet geacht wilde worden het overspel te erkennen, niet behoefde te worden afgeleid dat dit overspel inderdaad niet had plaats gehad, het tweede omdat ook al duikt men de beide in het contract genoemde gronden voor de uitkeering weg, dan nog voor den man in de behoeftige omstandigheden van de vrouw een alleszins gegronde reden kon zijn gelegen om haar een uitkeering te doen en het derde omdat het beding betreffende de school, die het kind zou moeten bezoeken, nietig was als een inbreuk op de vrije beoordeling van dat punt die aan de voogdes toekomt, terwijl het beding, dat de uitkeering van de vrouw van de naleving van dat eerste beding zou afhangen, strijdig met de goede zeden en nietig zijn zou daar aldus de vrouw in haar vrijheid als voogdes zou worden beperkt. Op het cassatieberoep van den man maakte de Hoge Raad het standpunt van het hof geheel tot het zijne. De man had in zijn cassatiemiddelen nog trachten te betoogen, dat, indien het beding betreffende het schoolbezoek en de uitkeering nietig zou wezen, daaruit de nietigheid der geheele overeenkomst zou volgen, zoodat de vrouw toch geen recht op uitkeering zou hebben. Hierop besliste de Hoge Raad, dat de vraag, of de bedoelde clause een zoo belangrijk deel van de overeenkomst was, dat de eerste de laatste in haar nietigheid zou meeslepen, een feitelijke vraag van uitlegging der overeenkomst was, die niet voor het eerst in cassatie aan de orde kon worden gesteld.

G. E. Langemeijer.

RECHTSPRAAK

245

HOF VAN BEROEP TE LUIK

5de Kamer. — 18 Maart 1939.

Voorzitter : M. Claessens.

Raadsheren : MM. Neven en Verreydt.

Advocaat Generaal : M. Potvin.

WAPENEN. — VERBODEN WAPEN. — WET VAN 1933. — VOUWGEWEER BOVEN KAL. 20.

Een vouwgeweer boven kaliber 20 wordt beschouwd als een oorlogswapen. De jacht met een dergelijk

vouwgeweer is verboden en kan niet meer als een gewone manier van jagen aanzien worden.

O. M. t/ Thys.

Aangezien ingevolge de wet van 3 Januari 1933 als verboden wapen moet aanzien worden het vouwgeweer van een kaliber hooger als kaliber 20.

Aangezien het spruit uit de voorbereidende werken der wet van 3 Januari 1933 dat de wetgever, na, in het belang der openbare veiligheid zekere maatregelen genomen te hebben aangaande de verweerswapens en de oorlogswapens, vooral voor doel ge-

had heeft wanneer hij als verboden wapen betitelt het vouwgeweer boven kaliber 20 de beteugeling der wildstroeperij bij middel van dit wapen hetwelk hij zelfs het wapen van den strooper noemt (zie verslag der Kommissie over het wetsvoorstel op de wapens, Kamerzitting 1931-1932).

Aangezien aldus ingevolge de wet van 1933 de jacht bij middel van een vouwgeweer boven kaliber 20 verboden is, en ook niet meer eene gewone manier van jagen kan daarstellen.

Aangezien artikel 8 der wet van 28 Februari 1882 het in bezit houden van alle tuigen verbiedt die zonder door hen zelve geschikt te zijn het wild te vangen, aan de wildstroopers de middelen vergemakkelijken om dit wild te vangen of te vernielen, maar onder de voorwaarde dat deze tuigen niet zouden deel uitmaken van eene jachtmethode die de wet voorziet of toelaat.

Aangezien het vouwbaar geweer dat onmiddellijk kan verborgen worden ontegensprekelijk het vangen of het vernielen van het wild vergemakkelijkt en bijgevolg het moet aanzien worden als een verboden tuig ingevolge artikel 8 der wet van 28 Februari 1882.

Gezien artikels 8, 10, 27, 28 der wet van 28 Februari 1882, de wet van 27 December 1929, 194 van het wetboek van strafvordering, 24 der wet van 15 Juni 1935, 40 van het wetboek van strafrecht.

Om deze beweegredenen:

Het Hof, uitspraak doende met eenparigheid van stemmen, het vonnis waartegen beroep hervormende.

Veroordeelt betichte uit hoofde van te Alken den 23 Augustus 1938 een vouwbaar geweer van kaliber 16, dienstig om het vernielen van het wild te vergemakkelijken, in bezit gehouden te hebben, tot eene boete van 100 frank vermeerderd met 60 deciem, 't zij 700 frank.

Zegt dat deze boete zal kunnen vervangen worden ingeval van niet betaling door eene subsidiaire gevangenzitting van eene maand.

Verklaart verbeurd het aangeslagen vouwgeweer en beveelt er de vernieling van.

Veroordeelt betichte tot de kosten der twee gedingen jegens den Staat vereffend op 33,25 frank.

246 HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

(Kamer van Inbeschuldigingstelling.)

18 Januari 1939.

Voorzitter : M. Pouppez de Kettenis de Hollaeken.

Raadsheeren : MM. Ooms en Delvaux.

Advocaat Generaal : M. Sabbe.

I. — BEVOEGDHEID. — RAADKAMER. — MISDAAD. — BEROEP. — ONTVANKELIJK.

II. — BEVOEGDHEID. — BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK. — MISDAAD. — GROND VAN VERSCHOONING. — BESLISSING DER RAADKAMER.

I. — *Het beroep tegen de beschikking van de Raadkamer die betichte verzendt naar de correctionele is ontvankelijk wanneer betichte beweert dat de rechtsmacht ten gronde waarnaar de zaak moest verzonden worden het Assisenhof is.*

II. — *De Raadkamer oordeelende bij eenparigheid van stemmen dat een misdaad verschoonbaar is, mag de zaak verzenden naar de Correctionele Rechtbank. Na een op deze wijze besliste verzending mag de Correctionele Rechtbank hare bevoegdheid niet afwijzen voor wat de gronden van verschooning betreft.*

O. M. t/ De Prins.

ADVIES

Aangezien het blijkt uit de termen van artikels 135 en 539 van het wetboek van strafvordering, dat de betichte slechts ontvankelijk is om verzet aan te tekenen tegen een bevel der raadkamer dat hem voor de correctionele rechtbank verzendt om er gevonnist te worden voor misdrijven die tot de bevoegdheid behooren dezer rechtbank, in het geval voorzien door artikel 539 van het wetboek van strafvordering;

Aangezien betichte niet betwist dat er voldoende bezwaren tegen hem bestaan om zijn verzending voor een rechtsmacht van vonnis te rechtvaardigen, op grond van hoogervermelde misdrijven, maar beweert dat deze rechtsmacht ten gronde slechts deze van het Hof van Assisen kan zijn;

Aangezien het verzet van betichte dus de bevoegdheid der raadkamer beoogt en als zoodanig ontvankelijk is (Verbr. 30 April 1888 - Pas. I. 222; Brussel, 4 November 1898 - Pas. 1899. II. 67);

Aangezien het bevel, waartegen verzet, met recht betichte voor de correctionele rechtbank heeft verzonden voor de gezamenlijke feiten A., B., C. en D.;

Aangezien eenzijdig de feiten C en D strafbaar zijn met correctionele straffen krachtens de artikels 3, 7, 14 en 17 der wet van 3 Januari 1933; gewijzigd door artikels 5 - 2° der wet van 4 Mei 1936 en 14 van het Koninklijk Besluit van 15 Juni 1933 en anderzijds de feiten A en B tot de bevoegdheid behooren van den correctioneleen rechter krachtens de artikelen 392, 393, 394, 51, 52, 80, 81, 78, 413, 414, van het strafwetboek;

Aangezien men ter zake te vergeefs zou opwerpen dat de verwijzing van misdaden naar de correctionele rechtbank onregelmatig zou zijn;

Aangezien artikel 3 der wet van 23 Augustus 1919 uitdrukkelijk voorziet dat :

1°) in de gevallen waarin slechts correctionele straffen zouden moeten uitgesproken worden wegens het bestaan van gronden van verschooning, de raadkamer, met éénparigheid van stemmen harer leden en door een met redenen omkleed bevel, den betichte mag verzenden voor de correctionele rechtbank, en dat :

2°) de correctionele rechtbank, voor dewelke de betichte aldus zou verzonden zijn, hare bevoegdheid niet mag afwijzen voor wat de gronden van verschooning betreft; (Rép. de la jurisprudence belge F. Waleffe 1910-1925 V° Chambre du Conseil N° 20; Corr. Verviers, 15 Juli 1911, Jur. Luik 1912, 12 - Belgische Pandekten verbo Excuse N° 48; Verbr. 26 November 1877 - Pas. 1878 blad. 17; Verbek., 3 April 1882; Pas. blad. 100; Rép. de droit belge verbo compétence en matière répressive N° 13);

Gezien de artikels 135, 217 en volgende. 539 van

het wetboek van strafvordering, de wet van 9 Augustus 1920; artikels 3 der wet van 23 Augustus 1919 en 5 der wet van 4 September 1891, artikels 2, 11, 12, 13, 24, 31 tot 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Vordert dat het aan het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling behage:

Het verzet te ontvangen;

Voor wat de feiten A en B betreft, beslissend met eenparigheid van stemmen te verklaren dat deze feiten verschoonbaar zijn en dat het verzet ongegrond is;

En diensvolgens voor het overige het bevel waartegen beroep in zijn geheel te bevestigen.

ARREST

Gehoord de betichte in zijne middelen, ontwikkeld door Mster Boucherij, advocaat pleitende in het Nederlandsch;

Aangezien de betichte verzaakt aan de termijnen door de wet voorzien;

Gezien de ontvangstbewijzen van een aangeteeke brief verzonden op 9 Januari 1939 aan raadsman van betichte en van een advies afgegeven aan betichte op 9 Januari 1939;

Gezien de wetsbepalingen van het strafvorderingswetboek nopens de inbeschuldigingstellingen, en beslissende gelijkvormiglijk, het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling, na beraadslaging, geeft akte van het Openbaar Ministerie van zijn aanzoek, en de redenen erin aangehaald aannemende:

Gezien art. 135-217 en volgende. 539 van het wetboek van strafvordering, de wet van 9 Augustus 1920; art. 3 der wet van 23 Augustus 1919 en 5 der wet van 4 September 1891, art. 2, 11, 12, 13, 24, 31 tot 37, 41 der wet van 15 Juni 1935;

Ontvangt het verzet;

Bslissende met eenparigheid van stemmen, wat de feiten A en B betreft, verklaart dat *deze feiten verschoonbaar* zijn en dat het verzet ongegrond is;

Bevestigt diensvolgens, voor het overige het bevel waartegen beroep in zijn geheel.

Gedurende de debatten der zaak, werd er alleen gebruik gemaakt der Nederlandsche taal.

247

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 17 Februari 1939.

Voorzitter: M. C. J. Schilling.

Rechtters: MM. Swennen en De Preter.

Pleiters: Mrs H. Van der Mensbrugghe en Cornet.

ONDERHOUDSGELD. — VERLATEN VROUW. — AANBOD VAN HET GEMEENSCHAPPELIJK LEVEN TE HERNEMEN. — NIET ONTVANKELIJK.

De vrouw die in voor haar smadelijke omstandigheden verlaten wordt, is gerechtigd wanneer zij in den nood verkeert, van haren echtgenoot onderhoudsgeld te eischen en het aanbod door den echtgenoot gedaan om het gemeenschappelijk leven te hernemen is niet ontvankelijk. (1)

Verboven t/ Sigo.

Gezien de beroepsakte in datum van 27 October 1938, geboekt en hieraan gehecht en de regelmatig geboekte uitgifte van het vonnis op tegenspraak tusschen partijen gewezen door den Heer Vrederechter van het vierde Kanton te Antwerpen dd. 24 Augustus 1038.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten.

Gezien de wet van 15 Juni 1935 art.2, 34, 35, 37, 41;

Oevrewegende dat de oorspronkelijke vordering strekte ten einde verweerder, eischer in beroep te hooren veroordeelen om aan de oorspronkelijke eischeres een onderhoudsgeld te betalen van 400 fr. per maand;

Dat de eerste rechter dezen eisch heeft ingewilligd tot beloop van een maandelijksch bedrag van 300 frank.

Overwegende dat eischer in beroep aanvoert dat beroepene vrijwillig de echtelijke woning verlaten heeft in October 1932 en dat hij niet weigert, doch aanbiedt haar te ontvangen om het huwelijksleven te hernemen;

Overwegende dat in feite bewezen is dat partijen sinds October 1932 gescheiden leven;

Overwegende dat de omstandigheden in dewelke deze feitelijke scheiding is tot stand gekomen niet duidelijk bewezen zijn; dat nochtans vaststaat dat beroeper geen zware grieven tegen zijne echtgenote kan aanvoeren buiten de tamelijk vage bewering dat zij met hem niet zou hebben willen leven onder voorwendsel dat hij ziek was en vreesde door hem besmet te worden.

Dat echter anderzijds vaststaat dat enkele maanden na de feitelijke scheiding beroeper, op klacht van zijne echtgenote door de politie in overspel bevonden is met zekere vrouw M. V. d. P. en door vonnis van de Rechtbank te Antwerpen van 21 Maart 1934 veroordeeld is wegens onderhoud van bijzit.

Dat bovendien uit getuigenschriften afgeleverd door het gemeentebestuur te Antwerpen op 26 Juli 1938 blijkt dat sindsdien beroeper en zijn medeplichtige hetzelfde huis zijn blijven bewonen.

Dat deze omstandigheid uitlegt dat beroeper nooit de behoefte gevoeld heeft zijne echtgenote aan te manen het huwelijksleven met hem te hernemen en zijn huidig aanbod niet ernstig kan aangenomen worden zooals de eerste rechter terecht beslist heeft;

Overwegende dat overigens uit de elementen der zaak blijkt dat het appartement door hem aangeboden geenszins beantwoordt aan de vereisten van welvoegelijkheid om het echtelijk leven mogelijk te maken.

Overwegende dat het feit waarvan beroeper het bewijs aanbiedt niet beslissend ter zake is; dat bijgevolg het vonnis waarvan beroep dient bevestigd.

Om deze redenen:

De Rechtbank, zetelende in beroep.

Rechtdoende op tegenspraak.

Alle andere besluiten verwerpende, verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond, bevestigt het

vonnis waarvan beroep; veroordeelt beroeper in de kosten van het beroep.

(1) In zelfden zin : Burg. Rechtbank Antwerpen, 4 Dec. 1910, B. J. 1911, bl. 503-504; Beroepshof Gent, 23 Juni 1910, Pasic. 1910-II-337.

248

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

29 December 1938.

Voorzitter : M. Meulemans.

O. M. : M. Ter Linden.

Pleiters : Mters Nobels en Olbrechts.

VERKOOP. — PUBLIEKE VERKOOP. — INHOUDING NA TOEWIJZING BIJ VRIJWILLIGE VEILING.

In vrijwillige openbare veilingen zijn de opbiedingen slechts voorstellen tot koop die door den verkoper kunnen aangenomen worden of geweigerd. De vrijwillige toewijzing is niet volledig wanneer het woord toegewezen is uitgesproken, zoodat het den verkoper vrij staat na de toewijzing zijn toestemming te weigeren zonder eenige verplichting tot opgave van de redenen welke hem tot die houding aanzetten. Een bepaalde clause van een toewijzing kan nochtans voor gevolg hebben den verkoop bindend te maken ten voordeele van den hoogsten bieder wanneer deze clause zulks uitdrukkelijk en duidelijk vermeldt.

De Mayer t/ Van Huffel.

Aangezien de verkoop van 18 Januari 1938, waarop de eischende partij zich beroept, ontkend werd door de verwerende partij;

Dat, in het geding, navermelde feiten vaststaan:

Den 18 Januari 1938 heeft de verwerende partij in openbare veiling de in de dagvaarding omschreven onroerende goederen door het ambt van notaris L. te koop aangeboden;

Die goederen werden door bedoelden notaris, na opbieding, aan de eischende partij toegewezen;

De verkopers weigeren akte te verlijden omdat zij den toewijzingsprijs onvoldoende achten en den notaris geen opdracht hadden gegeven om tegen dien prijs te verkoopen;

Aangezien bij de voorloopige toewijzing op 4 Januari 1938, de goederen door twee liefhebbers werden ingemijnd onderscheidelijk tegen 4500 en 42.000 frank; dat, bij de toewijzing van 18 Januari 1938 de eischende partij, voor de massa 51.180 frank aanbood;

Aangezien, in vrijwillige openbare veilingen, de opbiedingen slechts aanbiedingen zijn die door den verkoper kunnen aangenomen of geweigerd worden; dat de vrijwillige toewijzing niet volledig is of niet volkomen wanneer het woord «toegewezen» is uitgesproken, dat het den verkoper dus vrijstaat, na de toewijzing zijn toestemming te weigeren zonder eenige verplichting de redenen welke hem tot die houding aanzetten te verantwoorden; (Hof van Beroep Brussel, 25 Februari 1938, Belgique Judic., bl. 497; Rechtbank van Charleroi, 1 December 1892, P. P. 1897, N° 576);

Aangezien een bepaalde clause van een toewijzing voor gevolg zou kunnen hebben den verkoop te verbinden tegenover den hoogsten bieder wanneer die clause uitdrukkelijk zou vermelden dat het onroerend goed zal toegewezen worden onaan gezien den aangeboden prijs;

Dat, in zulk geval de toestemming van den verkoper op voorhand gegeven is en aan de volkomenheid van de overeenkomst slechts de toestemming van den hoogsten bieder ontbreekt;

Aangezien dergelijke clause ten deze niet werd bedongen; dat de gegevens der zaak niet uitwijzen dat de verkopers aan den notaris last zouden gegeven hebben gebruik te maken van de bevoegdheid om tegen hooger vermelden prijs te verkoopen;

Aangezien het lastenkohier voorziet dat de verkoop door gaat in een of meerdere zittingen, derwijze dat zij eventueel in een derde zitting kon doorgezet worden; dat niets bewijst dat de verkopers van dit vermogen zouden afstand gedaan hebben;

Aangezien de verkopers uitdrukkelijk in het lastenkohier verklaard hebben dat, indien de aangeboden prijs in de laatste zitting onvoldoende was, zij zich het recht voorbehielden de verkoop te schorsen;

Aangezien de notaris verzuimd heeft ter zitting van 18 Januari 1938 de verkopers te raadplegen omtrent den prijs waartegen den verkoop mocht doorgaan;

Dat er niet uit het oog mag verloren worden dat de verkopers niet op voorhand de gevraagde volmacht betreffende den vooropgestelden prijs hadden onderteekend; dat zij onmiddellijk het bestaan van den verkoop van 18 Januari 1938 hebben tegengesproken door te weigeren hun handteekening te stellen onder de akte wegens oneenigheid betreffende den prijs;

Aangezien de clause waarbij de gebeurlijke betaling van den prijs na de verkoop, ter studie van den notaris, slechts betrekking heeft op de wijze van betaling, wat in den stand van het geding zonder invloed blijft op de voor de verwezenlijking van de verkoopovereenkomst gestelde voorwaarden;

Aangezien uit het voorgaande blijkt dat de vordering, met veroordeeling tot schadevergoeding, strekkende tot het hooren zeggen dat de verkoop verwezenlijkt werd op 18 Januari 1938 allen grond mist en niet bewezen is;

Om deze redenen:

De rechtbank, gehoord in openbare terechtzitting den heer Terlinden, Substituut Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, verklaart de eischers niet gegrond in hun vordering en wijst ze ervan af met veroordeeling in de kosten.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD!!!**

249

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

14 Juli 1938.

Voorzitter : Mr Ulrix.

Rechters : MM. Van Caenegem en Thone.

Op. Min. : Mr Herbillon.

Pleiters : Mrs Driessen, Maris en Vanrusselt.

NOTARIEELE AKTE. — VERMELDINGEN. — BEWIJSKRACHT. — BRIEFWISSELING GEVOERD DOOR NOTARIS MET PARTIJEN. — VERHOOR OVER FEITEN EN VRAAGPUNTEN. — BEGIN VAN GESCHREVEN BEWIJS.

STRAFRECHTELIJKE BESLISSING. — KRACHT VAN GEWIJSDE. — INVLOED OP BURGERLIJK GEDING.

Vermeldingen niet door den werkenden notaris in uitvoering van zijn ambt vastgesteld doch enkel door hem in de akte aangehaald als verklaringen van partijen, kunnen door deze laatsten door alle wettelijke middelen van bewijs worden weerlegd zonder over te gaan tot inschrijving wegens valsheid.

De briefwisseling door den werkenden notaris gevoerd met de partijen met betrekking op den te verleiden akt alsook het verhoor over feiten en vraagpunten vormen een begin van schriftelijk bewijs dat mag aangevuld worden door gewichtige, nauwkeurige en overeenstemmende vermoedens.

Een strafrechtelijk arrest in kracht van gewijsde getreden geldt erga omnes ; het is de burgerlijke rechtbank verboden gevolgtrekkingen te maken die onverzoen- en onvereenigbaar zijn met wat op strafgebied werd beslist.

Daenen t/ Poelemans.

Overwegende dat het verzet regelmatig ter rolle gebracht, hoofdzakelijk steunt op de bewering dat niettegenstaande de vermelding in de kwestige notarieele akte van leening voorkomend en luidens dewelke comparanten verklaard hebben zich wettig schuldig te erkennen hoofdens leen van geld zoo voor hen als voor hunne erfgenamen en rechthebbenden, met solidariteit en ondeelbaarheid tusschen deze laatsten, ten voordeele van Mijnheer Jacobus Poelmans (verweerder op verzet) herbergier, wonende te Eindhoven (Holland) Barriereweg Nr 227, eener hoofdsom van 15.000 frank, *welke som ontleeners verklaren en erkennen ontvangen te hebben en waarover volle kwijting*; dat, zonder de materialiteit dier verklaring of de feitelijkheid van het «negotium» te loochenen, zij er de oprechtheid en de innerlijke waarde van betwisten, staande houdende dat die vermelding onjuist is en met de werkelijkheid strookt, als zijnde geveinsd en denkbeeldig en als zijnde aangegaan in gevolge dwaling, bedrog of arglist; dat dienvolgens die akte nietig is, evenals het bevel hen krachtens die akte beteekend; dienvolgens te hooren zeggen voor recht dat, gezien de ontvankelijkheid en gegrondheid van hun verzet, de bij dit bevel ingezette rechtspleging nietig is en zonder gevolg zal blijven en het gedaagde — (verweerder) — verboden is de ingezette procedure door te zetten, hem te hooren veroordeelen tot het geven van handlichting der hypothecaire inschrijving

te zijnen voordeele genomen, krachtens kwestige akte; hem te veroordeelen tot betaling bij wijze van schadevergoeding eener som van 2000 frank of elk andere welke de rechtbank voldoende zal achten om de geleden schade te herstellen;

Overwegende dat, de kwestige vermelding niet door den werkenden notaris in uitvoering van zijn ambt is vastgesteld geworden, doch enkel door hem in de akte aangehaald werd als verklaring van aanleggers-ontleeners, dat het dus geen daadzaken geldt welke de notaris in zijn akte aanhaalt als zijnde door hem zelf vastgesteld;

Overwegende dat dienvolgens als algemeen geldend rechtsbeginsel dienvolgens, en dit gezien het karakter der aangehaalde grieven, dat de bij notarieele akte contracteerende partijen gerechtigd zijn deze hunner beweringen door alle wettelijke middelen te bewijzen zonder te moeten overgaan tot inschrijving wegens valsheid;

Overwegende dat blijkt uit het verhoor over feiten en vraagpunten dat de werkende notaris bij het verlijden der akte, wel degelijk lasthebber van verweerder was en dusdanig gelast een goede belegging te bezorgen aan de ter zake geleende som die hij reeds vóór het verlijden der akte uitsluitend bij den notaris had uitstaan en dit in strijd met de valsche beweringen, bevat in de in den bundel berustende briefwisseling van laatstgenoemde met aanleggers; dat verweerder nooit rechtstreeks noch onrechtstreeks (tenzij door den notaris) de kwestige som aan aanleggers persoonlijk overhandigd heeft of laten geworden en hij nooit met de geldnemers, welke hem op nog «de visu» onbekend, zijn in aanraking kwam;

Overwegende dat uit het niet betwist vertegenwoordigend karakter van de werkende notaris voortvloeit dat diens, door hem ondertekende briefwisseling — (brieven van 14 Februari 1935, 12 Maart 1935 en 5 October 1935) — met aanleggers en betreffende betwiste leening ter zake een begin van schriftelijk bewijs daarstellen, evenals het voormeld verhoor over feiten en vraagpunten (De Page T. III Nos 894 B² en 3^e en 892);

Overwegende dat uit die briefwisseling blijkt, dat aanleggers bij het verlijden der akte in strijd met eigene verklaring, de som van 15.000 frank niet ontvingen en dat — hetgeen door verweerder niet betwist wordt — aanleggers tot de leening slechts overgingen en er bij toestemden op voorwaarde en uit oorzaak dat de kwestige som gedeeltelijk bestemd was om 't zij persoonlijk, 't zij door bemiddeling van den werkende notaris, een hypothecaire schuld waarmede hun goed reeds ten bedrage van 13.000 frank en ten voordeele der Crédit Mutuel Hypothécaire belast was, volledig te delgen;

Overwegende dat uit dezelfde briefwisseling, bevestigd door de bijgebrachte hypothecaire staten, blijkt dat, in strijd met de even onjuiste verklaring van aanleggers in de betwiste akte bevat en luidens dewelke zij «verklaren als ontleeners op de straffen door de wet voorzien dat 't omschreven goed vrij, zuiver en onbelast is van alle schulden, inschrijvingen, voorrechten en rechten van hypotheek hoege-naamd» — de voornoemde reeds bestaande hypo-

theek tot op heden het goed nog in voorrang bezwaart en de werkende notaris, ondanks 't herhaalde aanmanen van aanleggers in gebreke is gebleven de geleende som in zijn bezit te bezigen overeenkomstig de oorzakelijk gevraagde bestemming ;

Overwegende dat de juistheid der aangehaalde grieven zich nog meer kenmerkt, dat ze berust op zoodanig gewichtige nauwkeurige en overeenstemmende vermoedens, dat desbetreffende alle twijfel uitgesloten blijft en een verder getuigenverhoor of onderzoek overbodig is ;

Overwegende inderdaad, dat uit het in den bundel berustend strafrechtelijk onderzoek ten laste van den werkende notaris (waarover reeds gewag gemaakt wordt in het bevelschrift in kortgeding van den Heer Voorzitter) blijkt dat deze laatste voor en na het verlijden van kwestige akte de hem ten welken titel ook toevertrouwde gelden wederrechtelijk in zijn bezit hield of verbraste en dan ook bij arrest van het Beroepshof van Luik in dato 19 Februari 1937, in kracht van rechterlijk gewijsde getreden, veroordeeld werd uit hoofde van menigvuldige verduisteringen en waaronder de verduistering van kwestige 15.000 frank niet ten nadeele van aanlegger, doch wel ten nadeele van verweerder zelf ;

Overwegende dat dit strafrechtelijk arrest gezag van rechterlijk gewijsde bezit erga omnes en meer bepaaldelijk ten opzichte van verweerder binnen de perken van wat daarbij wezenlijk en noodzakelijk gevonnist of beslist werd ; dat het in andere bewoordingen aan de burgerlijke rechtbank verboden is, op het terrein haar thans onderworpen, onverzoen- en onvereinigbare gevolgtrekkingen met wat op strafgebied beslist werd te bewerkstelligen ; — (De Page T. III No 997).

Overwegende dat dus, op straffe af dit arrest tegen te spreken, de nietigverklaring van betwiste akte zich opdringt daar men zich bij mogelijke geldig verklaring vruchteloos afvraagt, welk nadeel door den veroordeelden notaris aan verweerder berekend werd, zij het dan ook dat zijn hypotheek nu slechts tweede rang neemt ingevolge het slecht beheer met lastgeving vanwege zijn notaris, tegen wien hij dan ook alle burgerlijk verhaal behoudt ;

Overwegende dat uit dit alles voortspruit dat het door verweerder, uitleener, gestorte kapitaal nooit aan aanlegger is ter hand gesteld geworden en de leening zich in hunnen hoofde nooit verwezenlijkt heeft ; dat de werkende notaris het kapitaal van verweerder steeds in zijn bezit gehouden heeft ;

Overwegende dat in ieder geval opdat een leening besta, het geleende geld dient afgegeven aan leener of erover beschikt werd ingevolge de eenige oorspronkelijke oorzakelijke bestemming der geleende som hetgeen evenmin gebeurd is ;

Overwegende dat de verbintenis van aanleggers jegens verweerders aangegaan, aldus zonder oorzaak is of berust op een valsche oorzaak en aangegaan werd ingevolge hun in dwaling verkeerden door den arglist en het bedrog van den instrumenteerenden notaris ; dat in die omstandigheden het vermoedens-princiep van artikel 1138 van het Burgerlijk Wetboek, overigens van uitzonderlijk karakter, niet

opweegt tegen de stellige zekerheid nopens het bestaan der aangehaalde grieven bij het verlijden der akte en dat het in ontvangsnemen door aanleggers der som van 1871,80 frank, hun op 12 Maart 1935 per postchek gestuurd als zijnde het saldo der geleende 15.000 frank, na delging der bestaande hypotheek niet als een bevestiging van dit overdrachtsvermoeden mag of kan gelden, daar ter zake aanleggers alsdan te recht te goeder trouw in den waan verkeerden (ingevolge de valsche beschreven bewering van den notaris) dat de bestaande schuld met het overschot der geleende 15.000 frank afgelegd was en de leening zich dus naar haar oorzakelijke bestemming verwezenlijkt had ;

Overwegende, dat ten opzichte van aanleggers de leening dus als nietig dient beschouwd ; dat de hypotheecaire akte van borgstelling bij ontstentenis van leening eveneens vervalt ; dat het verzet in al zijn eischen tegen het bevel dat de dadelijke uitwinning voorafgaat dienvolgens ontvankelijk en gegrond is ;

Overwegende dat de eisch van schadevergoeding vanwege aanleggers niet ontvankelijk, en ongegrond is ten opzichte van verweerder, deze zelf te goeder trouw hebbende gecontracteerd evenals nadien bij zijn ingezette proceduur van ten uitvoerlegging, dat de geleden schade in geen geval voortspruit uit de houding van verweerder doch veeleer uit het bedrieglijk optreden van den werkenden notaris ;

Om deze beweegredenen :

De Rechtbank, statueerende wedersprakelijk in openbare terechtzitting, alle verdere besluiten van de hand wijzende en aanlegster als behoorlijk gemachtigd beschouwend ;

Zegt voor recht dat de akte van leening, tusschen partijen verleden den 15 Januari 1935 vóór notaris Van Elst., te Neerpelt, nietig is, evenals het bevel aan aanleggers betekend krachtens die akte bij exploits van deurwaarder Valkenborgh, van Tongeren, den 11 April 1936 en aan de dadelijke uitwinningen onroerend beslag voorafgaande ; dat dienvolgens aanleggers verzet ontvankelijk en gegrond is en de bij bovenbedoeld bevel ingezette proceduur nietig is en zonder gevolg zal blijven en het den verweerder verboden is de ingezette proceduur door te zetten ;

Veroordeelt verweerder tot het geven van handlichting der hypotheecaire inschrijving te zijnen voordeele genomen, krachtens bovenvermelde leeningsakte ten bureele der hypotheeken te Tongeren, den 7 Februari 1935 Nr 89 op :

Gemeente Asch :

Een nieuw gebouwd woonhuis op en met grond aanhoorigheden en tuin, gestaan en gelegen ter plaatse gekend «Einderheidebosch» Sectie C, deel van nummers 466/r2, groot 25 aren, palende de nummers 400/a en 401/a van het kadaster den kiezeweg van Hasselt naar de Maas, gelijk ter plaatse is afgepaald ;

Zegt dat bij gebreke van verweerder zulks te doen binnen de 8 dagen der betekening van het tegenwoordig vonnis, dat vonnis als handlichting zal gelden en dat de Heer Bewaarder der Hypotheken te Tongeren zal gehouden zijn de doorhaling der

inschrijving te volbrengen in zijn registers op het zicht der uitvoerbare uitgifte van gezegd vonnis en mits de bewijzen vereischt luidens artikel 548 van het wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;

Zegt den eisch tot schadevergoeding van aanleggers niet ontvankelijk en ongegrond, wijst hem af en veroordeelt verweerder tot gerechtskosten van het geding.

250

BURGERLIJKE RECHTBANK TE VEURNE

19 Mei 1938.

Voorzitter : M. Viaene.

Rechters : MM. Verougstraete en Soenen.

Pl. : Mrs Samyn (van de balie van Brugge) en Debra.

HUUR ZONDER SCHRIFT, OP GEENERLEI WIJZE TEN UITVOER GEBRACHT. — BEWIJS DOOR GETUIGEN IN GEEN GEVAL TOEGELATEN.

In geval de huur, die zonder geschrift werd aangegaan, nog op geenerlei wijze is ten uitvoer gebracht, en een van de partijen ze ontkent, kan het bewijs door getuigen niet worden toegelaten, hoe gering de huurprijs ook weze (art. 1715 B. W.)

Deze regel is van kracht, zelfs indien het aan den huurder onmogelijk geweest is een schriftelijk bewijs van de verhuuring te bekomen.

Defloo t/ Defloo.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;
Gezien de stukken, en onder meer het vonnis van den Vrederechter van het kanton Diksmuide, in dato van 20 Maart 1938, waartegen Defloo Cyriel, tijdig en regelmatig beroep heeft ingeslagen;

Aangezien de oorspronkelijke eisch ingesteld door Defloo Cyriel, tegen zijn broeders en zuster Defloo Maurits, Defloo Kamiel en Defloo Orinda, ertoe strekt te hooren zeggen voor recht dat de eerstgenoemde van laatstgenoemden in pacht heeft gekregen hun onverdeelde aandeelen in eene hofstede te Vladsloo, gemeen eigendom van al de partijen;

Aangezien de kwestieuze pacht door geen geschrift bewezen is, en dat oorspronkelijke eischer ook niet kan steunen op een ondubbelzinnig begin van uitvoering, maar dat hij aangeboden heeft het bestaan der pacht door vermoedens te bewijzen, inroepende dat hij in de onmogelijkheid geweest is een schriftelijk bewijs van zijn broeders en zuster op te eischen, en dat het bewijs door vermoedens dienvolgens ontvankelijk is, overeenkomstig artikel 1348 van het burgerlijk wetboek;

Aangezien de eerste rechter deze zoogezegde onmogelijkheid niet heeft aangenomen, en den eisch dienvolgens heeft afgewezen;

Aangezien luidens art. 1715 van het Burgerlijk Wetboek, in geval de huur die zonder geschrift werd aangegaan, nog op geenerlei wijze is ten uitvoer gebracht, en een van de partijen ze ontkent, het bewijs door getuigen niet wordt toegelaten, hoe gering de huurprijs ook weze;

Aangezien volgens beroeper de bepalingen van dit artikel de toepassing niet uitsluit van art. 1348, welk het bewijs door getuigen toelaat in geval het

onmogelijk geweest is een schriftelijk bewijs te bekomen; dat immers artikel 1715, als afwijkende van het gemeen recht, op beperkende wijze moet uitgelegd worden, en dat bijgevolg de regel van art. 1348, zooals ook deze van art. 1347, niet uitdrukkelijk in art. 1715 bedoeld, er door niet wordt getroffen; (In dezen zin : Baudry-Lacantinerie et Wahl, Louage T. I, n° 153; Aubry et Rau, T. IV, p. 364; Laurent T. XXV, n° 73 et s.; een deel der Belgische rechtspraak : Luik, 31 Jan. 1872, Pas. 1872, II, 114; Audenaarde, 1 Maart 1901, Pas. 1901, III, 330 ; Aarlen, 8 Juni 1908, Pas. 1909, III, 170 ; Bergen, 26 Febr. 1921, B. J. 1921, 405);

Maar aangezien art. 1715 ingevoerd werd ten einde, in een gebied waar alles dringend is, langdurige processen te vermijden; dat deze beweegreden ook in de gevallen van art. 1347 en 1348 hare toepassing vindt; dat het bijgevolg de bedoeling van den wetgever moet geweest zijn ook in die gevallen het bewijs door getuigen te verbieden, uitzondering alleen gemaakt voor het geval van art. 1348, 4°, dat niet op «mondelinge» contracten betrekkelijk is; (in dezen zin : De Page, T. IV, n° 529 en volg.; Guillouard, Louage, T. I, n° 78; Larombière, art. 1347, n° 39; Colin et Capitant, édit. 1932, T. II, p. 587; nagenoeg heel de Fransche rechtspraak sedert Cass. Req. 28 Juni 1892, D. P. 1892, I, 407; het grootste deel der Belgische rechtspraak; Brussel, 27 Mei 1848, Pas. 1849, II, 129; Luik, 21 Jan. 1874, Pas. 1874, II, 87; Burg. Brussel, 13 April 1889, Pas. 1889, III, 256; Brussel, 28 Nov. 1890, Pas. 1891, II, 154; Burg. Gent, 6 Febr. 1935, Pas. 1937, III, 101);

Aangezien, moest de stelling van beroeper betreffende art. 1715 van het burgerlijk wetboek gegrond zijn, het bewijs door vermoedens dan nog niet ontvankelijk zou zijn; dat het in sommige gevallen voor iemand onmogelijk kan zijn van zijn broeders het schriftelijk bewijs eener overeenkomst op te eischen; maar dat deze onmogelijkheid niet kan aangenomen worden in het onderhavig geval, om de redenen aangehaald door den eersten rechter, ingezien vooral de belangrijkheid der beweerde pachtovereenkomst, welke een aanzienlijk aantal hectaren betrof;

Aangezien beroeper in bijkomende orde den gedingbelsissenden eed aan geïntimeerden opdraagt;

Aangezien alleen het eerste deel van de voorgestelde eedformule ontvankelijk is, het tweede deel betrekking hebbende op vermoedens, die als bewijs van de pacht niet ontvankelijk zijn;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdig conclusies van de hand wijzende, ontvangt het beroep en er over beslissende, vooraleer recht te doen, legt aan geïntimeerden den volgende eed op : «Ik zweer dat er geen overeenkomst tot stand gekomen is met mijn broeder Defloo Cyriel, waarbij deze de hofstede, voorafgaandelijk door ons gemeenschappelijk uitgebaat, vanaf 1 October 1937, voor eigen rekening zou in huur krijgen. Zoo helpe mij God »;

Stelt dag voor de eedaflegging op 16 Juni aanstaande, om 9 uur, in het Justitiepaleis te Veurne; Kosten voorbehouden.

251

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

7e Kamer. — 20 December 1938.

Voorzitter : M. Hodum.

O. M. : M. Bibauw.

STRAFRECHT. — VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE NIJVERHEID EN HANDEL. — VEEVOEDER. — STAALNEMING. — NALEVEN DER FORMALITEITEN VEREISCHT OP STRAF VAN NIETIGHEID.

Het stipt vervullen van de formaliteiten voorzien door de wet van 4 Augustus 1890 en door het K. B. van uitvoering van 28 Februari 1891 moet de rechtzinnigheid en de eenzelveheid der aangeslagen producten waarborgen. Het belangt de rechten van de verdediging aan en wordt dus vereischt op straf van nietigheid.

De wet van 4 Augustus 1890 en het K. B. van 28 Februari 1891 werden niet afgeschaft door de wet van 15 Juli 1931.

Het ministerieel Besluit van 23 Augustus 1935 voor zooverre het de staalneming in zake veevoeder regelt, maar in het bijzonder de laatste alinea van artikel 4 van het Ministerieel Besluit, is onwettig, vermits een Ministerieel Besluit geen Koninklijk Besluit kan wijzigen.

O. M. t/ Bevers.

Aangezien te recht de betichte aanvoert dat de formaliteiten van artikels 4 en 5 van het K. B. van 28 Februari 1891 niet werden in acht genomen bij de staalneming;

Dat het inderdaad blijkt uit de verklaring van Rijkslandbouwkundige Casteleyn ter zitting gedaan dat het staal lijnkoekmeel, welke hij meegenomen heeft om ter ontledig onderworpen te worden, eenvoudig in een stuk papier gewikkeld werd, zonder dus dat de gewone waarborgen, vereischt door de Wet van 4 Oogst 1890 en door de Koninklijke Besluiten van uitvoering namelijk art. 4 en 5 van de Koninklijke Besluiten van 28 Februari 1891 nageleefd werden;

Aangezien het stipt vervullen dezer formaliteiten de rechtzinnigheid en de eenzelveheid der aangeslagen produkten waarborgt, en de rechten van verdediging aanbelangt, en diensvolgens tot straf van nietigheid vereischt wordt;

Aangezien de Wet van 4 Oogst 1890 en het Koninklijk Besluit van 28 Februari 1891 niet afgeschaft werden door de Wet van 15 Juli 1931;

Aangezien art. 3 der wet van 4 Oogst 1890 vereischt dat de voorwaarden waarin de staalneming zal geschieden zullen geregeld worden door Koninklijk Besluit waaruit volgt dat een Ministerieel Besluit onvoldoende is;

Aangezien buiten het Koninklijk Besluit van 28 Februari 1891 geen ander Koninklijk Besluit deze zaak gereld heeft, tenzij een Ministerieel Besluit van 23 Augustus 1933, maar dat dit Ministerieel Besluit onwettelijk is voor zooverre het de staalneming in zake veevoeder regelt, want een Ministerieel Besluit kan geen Koninklijk Besluit wijzigen;

Dat in alle geval en meer bijzonder de laatste alinea van art. 4 van het Ministerieel Besluit van 23 Augustus 1935 onwettelijk is, ten minste in zake veevoeder wanneer erin bepaald wordt, dat zekere ambtenaren niet zullen gehouden worden de voorziene formaliteiten van staalneming na te leven;

Aangezien de betichting B. dus niet bewezen is; Aangezien het verder uit geen enkel element des bundels blijkt dat betichte werkelijk de gemalen lijnkoek te koop zou aangeboden hebben, of in zijn bezit zou gehouden hebben, om te verkoopen, verkocht of geleverd te worden, zoodat de voorwaarden, vereischt voor de toepassing der wet van 15 Juli 1931 der ter uitvoering genomen Koninklijke Besluiten om reglementeering in den «Handel» in veevoeder niet vereenigd zijn;

Dat het namelijk uit geen enkel element blijkt dat op 25 Maart 1938 betichte reeds zijne maalterij uitbaatte en dat zijn moleninstelling reeds voltooid was, hetgeen stellig door betichte wordt betwist;

Dat betichte integendeel zijn handel werkelijk maar begonnen heeft op 27 Maart 1938, zoodat het wel aan te nemen is zooals betichte het beweert, dat het lijnkoekmeel, waarvan een staal genomen werd, enkel als proef diende en niet om verkocht of geleverd te worden aan derden;

Dat in feite het bedoelde meel nooit verkocht werd, maar gediend heeft om door de eigen beesten van betichte en deze zijns broeders-medevennoot, verbruikt te worden;

Aangezien de betichting A. C. en D. dus ook niet genoegzaam bewezen zijn;

Om deze redenen,

Spreekt de betichte vrij.

252

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 23 Juni 1938.

Voorzitter : M. Claeys.

Rechters : MM. De Baillie en Overfeldt.

Refendaris : M. Maraite.

Pleiters : Mrs J. d'Asseler en Serck.

BEVOEGDHEID RATIONE LOCI. — LOOPENDE REKENING. — SCHULDVERNIEUWING. — NIET VERMOED. — AVAL. — ENGE INTERPRETATIE. — UITSTEL VAN BETALING. — OMZICHTIGE TOEPASSING.

De bevoegdheid ratione loci, voorzien in de algemeene verkoopsvoorwaarden, wordt stilzwijgend aangenomen indien er niet tegen geprotesteerd wordt.

Schuldvernieuwing wordt nooit vermoed; het feit dat een schuldvordering op het debet of krediet eener loopende rekening wordt ingeschreven, brengt geen schuldvernieuwing te weeg wanneer beide partijen zulkdanige schuldvernieuwing niet hebben bedoeld.

De zekerheid onder vorm van aval verleend, slaat enkel op de wissel maar geenszins op den prijs der geleverde waren waarvan de betaling van het saldo wordt geëischt.

De uitzonderlijke bepalingen van art. 1244 al. 2 B. W.

moeten door den rechter met veel omzichtigheid worden toegepast.

Cotonnière de Braine le Château t/ Tissage Automatique
Moderne en Ivens.

Aangezien aanlegster, bij exploit in datum 31 Maart 1938, verweerders vóór deze Rechtbank heeft gedagvaard, de eerste in hare hoedanigheid van koopster, den tweede als borg, om zich aldaar te hooren veroordeelen, ieder van hen voor het geheel of ten minste beiden solidairlijk, haar wegens slot van prijs van geleverde koopwaren de som van 40.725 fr. te betalen, met de gerechtelijke interesten en de kosten des gedings;

Aangezien de zaak, met toestemming van den aanlegger, tot de terechtzitting van 9 Juni 1938 werd verschoven, daar verweerster beloofd had op deze som een afkorting van 30.000 frank, zooals een aanvaarden wissel ten bedrage van 10946,55 frank betaalbaar op 15 Mei 1938 aan hare schuldeischers te betalen; te overhandigen;

Aangezien deze wissel vóór aval werd geteekend door den heer Ivens, afgevaardigde-beheerder van verweerster;

Aangezien verweerster tot nu toe slechts de som van 30.000 frank op hare schuld heeft gestort, zoodat aanlegster thans het bedrag van haren eisch herleidt tot de som van 10946,55 frank, verhoogde met de interesten vanaf 15 Mei laatstleden en de gerechtskosten.

Nopens de onbevoegdheid dezer rechtbank «ratione loci»:

Aangezien uit deze bestanddeelen der zaak blijkt, dat artikel 2 der verkoopsvoorwaarden van aanlegster, welke de verschillende koopen beheerschen, daar zij op de brieven van bevestiging dier koopen en op de facturen van aanlegster vermeld staan, en door verweerster op stilzwijgende wijze werden aanvaard letterlijk luidt als volgt: «La marchandise est vendue à Gand et payable à Gand; les traites ou l'acceptation de règlement n'opèrent ni novation ni dérogation à cette clause attributive de juridiction».

Aangezien het gansch ten onrechte is, dat verweerster de onbevoegdheid «ratione loci» dezer Rechtbank opwerpt, om van het voorhanden geschil kennis te nemen, onder voorwendsel dat aanlegster met in hare dagvaardiging het saldo eener loopende rekening uitsluitend op te vorderen, waarvan zij overigens een uittreksel aan het hoofd van het inleidend exploit heeft overgeschreven, de vernieuwing der oorspronkelijke schuldvorderingen in het leven geroepen heeft, zoodat hoogerbedoelde koopvoorwaarden waaraan zij alzoo stilzwijgend heeft verzaakt, niet meer van toepassing zijn ter zake en de gerechtelijke betrekkingen tusschen partijen door het gemeen recht worden beheerd;

Aangezien inderdaad, indien eene overeenkomst van loopende rekening op uitdrukkelijke of stilzwijgende wijze mag gesloten worden, zij nochtans in dit laatste geval enkel dient afgeleid uit handelingen of feiten welke geen twijfel overlaten over den wederzijdschen wil van partijen (Namen 7 Mei 1906

B. J. 1906- 746 — P.P. 1906-973. Rec. g. 1906-424. Rev. not. 1906-467);

Aangezien in 't oog springt, dat de betwiste rekening noch in werkelijkheid noch in den geest van partijen eene loopende rekening heeft kunnen uitmaken, vermits aanlegster, verre van hare schuldvorderingen wegens levering van waren en de ontvangen afkortingen in artikels van debet of van krediet zonder een welkdanige eigen zelfstandigheid te vernieuwen, integendeel al de op verweerster opgemaakte facturen, met hun nauwkeurig bedrag en de daarop gestorte afkortingen naar dagorde, op voornoemde rekening heeft ingeschreven en, om alle misverstand te vermijden, de zorg heeft genomen, bij de eerste overweging harer dagvaarding te bevestigen, dat «eerste hiernagedaagde verschuldigd was jegens haar der som van 40.725,70 frank voor levering van koopwaren, volgens uittreksel van rekening hierboven overgeschreven. (Handelsrechtb. Antwerpen, 15 Sept. 1903. J. T. 1903-1148. Oodenaarde, 11 Nov. 1903 — Fl. jud. 1904-118. J. C. F. 1904-2738. P. P. 1904-741. Handelsrechtb. Gent, 24 Oogst 1907. J. C. F. 1907-388);

Aangezien, zoo bij loutere veronderstelling de rekening waarvan sprake als een loopende rekening kunnen worden beschouwd, dan nog zou de bewering van verweerster geen steek houden, vermits eenzijdig de schuldvernieuwing nooit wordt vermoed en de wil deze te verwezenlijken, klaarblijkelijk uit de handeling zelve moet spruiten (art. 1273 B. W.) en anderzijds eene gevestigde rechtstraak ten stelligste beslist dat het feit dat eene schuldvordering op het debet of het krediet eener loopende rekening ingeschreven staat geen schuldvernieuwing teweeg brengt, wanneer beide partijen zulkdanige schuldvernieuwing niet hebben bedoeld. (Beroepsh. Gent, 4 April 1897. J. C. F. 1895 nr 1481, blz. 306. Verbr. 6 Juni 1895, Pas. 1895, II, 211; Ber. Gent, 11 April 1901. J. C. F. 1901-2336-196);

Aangezien uit bovenstaande beschouwingen voortvloeit, dat aanlegster ontegensprekelijk gerechtigd was verweerster vóór deze Rechtbank te betrekken op voet van art. 2 van hare verkoopsvoorwaarden, welke voor partijen als wet golden (art. 1134 B.W.) om betaling harer schuldvordering te bekomen.

Aangezien de eisch van aanlegster nochtans onontvankelijk is, in zoover hij strekt tot de elkheelijke veroordeeling van tweede verweerder tot de aangevraagde som van 10946,55 frank, vermits de zekerheid, welke door dezen onder den vorm van een aval werd verleend als dusdanig enkel op den door verweerster geaccepteerden wissel slaat, maar geenszins op het saldo van den prijs der geleverde waren, waarvan alleen de vereffening in het exploit van rechtsgeding wordt vervolgd.

Aangezien, inderdaad, het van principie is, dat eene zekerheid, welke zij ook weze, in engen zin hoeft uitgelegd en het den Rechter niet behoort deze uit te breiden buiten de grenzen, waarin zij werd toegestaan;

Aangezien het op aanlegster diensvolgens rust, zoo zij verhaal tegen tweeden verweerder wil uitoefenen, dezen in rechten aan te spreken op grond van het door hem op den wissel geteekend aval;

Aangezien daaruit volgt, dat tweede verweerder buiten zake zonder kosten dient gesteld.

Ten gronde :

Aangezien verweester die al de mogelijke uitvluchten heeft gezocht om te trachten den tegenwoordigen eisch op de lange baan te schuiven, te vergeefs volhoudt dat aanlegster haar de noodige stukken niet heeft medegedeeld, om haar toe te laten haar verweer voor te bereiden, vermits zij niet mag ontkennen dat zij in bezit werd gesteld van al de exemplaren van al tusschen partijen aangegane overeenkomsten, zooals van al de facturen waarop aanlegster haren eisch steunt en zij daarenboven in den loop van het geding eenen wissel ten bedrage van 10.946,55 frank vrijwillig heeft aanvaard ;

Aangezien verweester in bijkomende orde uitsel en gemak van betaling verzoekt ;

Aangezien het niet past op zulkdanig verzoek in te gaan, vermits het onomstootbaar vaststaat, dat verweester niet in de vereischte voorwaarden verkeert om van de uitzonderlijke beschikkingen van artikel 1244 al. 2 van het burgerlijk wetboek te mogen genieten en eene vaste rechtsleer, zooals eene gevestigde rechtspraak, den rechter uitdrukkelijk opleggen hoogerbedoelde beschikkingen met eene groote omzichtigheid toe te passen en zulks voor zooveel hij de overtuiging is toegedaan, geen inbreuk te maken op de rechten van den schuld-eischer, welke even achtenswaardig zijn als deze van den schuldenaar.

Om deze redenen, de Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige conclusiën verwerpende, verklaart zich bevoegd « ratione loci », om den voorhanden eisch te beslechten, verklaart nochtans dezen onontvankelijk, in zooverre hij tegen tweeden verweerder wordt ingeleid ; stelt dezen laatste buiten zake zonder kosten, verklaart den eisch gegrond, verwijst derhalve verweester aan aanlegster te betalen de som van 10.946,55 frank met de gerechtelijke interesten en al de kosten des gedings.

253

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST. NIKLAAS

4 April 1939.

Voorzitter : M. U. Verschuren.

Rechters : MM. Verbeke en De Smedt.

Referendaris : M. L. Thuysbaert.

Pleiter : Mr. Verhofstede.

BROUWER EN HERBERGIER. — OVEREENKOMST BETREFFENDE UITSLUITENDE LEVERINGEN. — NIET-NAKOMING. — MEDEWERKING VAN EEN DERDE. — SCHULD. — VOORWAARDEN.

Een op heden gevestigde rechtspraak beslist dat de brouwer, die aan een herbergier levert ook wanneer hij weet dat die herbergier tegenover een ander brouwer verplicht is, door dit feit alléén, geen verantwoordelijkheid oploopt, dit op grond van het principe dat de handel vrij is.

De derde zal slechts dan ter verantwoording kunnen opgeroepen worden wanneer het bewijs geleverd

wordt dat hij gehandeld heeft met het doel den herbergier hulp en bijstand te verleen om zich aan bepaalde verbintenissen te onttrekken.

Vermeulen t/ De Bel en Paenen.

Gezien de inleidende dagvaarding van 17 Maart 1939;

Aangezien de eisch strekt ten einde : « beide gedaagden zich hoofdelijk te zien en hooren veroordeelen om aan den aanlegger te betalen, ten titel van schadeloosstelling, voor de redenen uiteengezet in de dagvaarding, de som van 10.000 frank, met de rechterlijke interesten ; beide gedaagden, zich te hooren verwijzen tot de kosten van het geding ; dit alles bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande verzet of beroep en zonder borgtocht » ;

Aangezien de aanlegger tot staving van zijn eisch aanvoert :

dat de eerste gedaagde, De Bel Frans, ten zijnen opzichte de verplichting heeft aangegeaan al zijn bieren en dranken bij hem te nemen ;

dat, desondanks verweerder sedert geruimen tijd bieren heeft ingetrokken van concurrerende inrichtingen en in zijn herberg reklaam heeft gemaakt voor andere brouwerijen en bierafzetters ;

dat, namelijk, bieren geleverd werden door den tweede gedaagde, Paenen Aloïs ;

dat, bijgevolg, de eerste gedaagde te kort is gebleven aan zijn contractuele verbintenissen, terwijl de tweede gedaagde zich heeft schuldig gemaakt aan oneerlijke mededinging ;

Ten aanzien van gedaagde De Bel :

Aangezien de eerste gedaagde zoowel de verbintenissen erkent die hij tegenover den aanlegger heeft aangegeaan als het feit van de niet-naleving ervan ; dat hij, evenwel, ter verontschuldiging aanvoert dat de aanlegger in in toegestemd heeft dat hij zekere bieren, in kleine hoeveelheid, zou intrekken van den tweede gedaagde ;

Aangezien de aanlegger ten stelligste ontkent dergelijke toestemming gegeven te hebben en gedaagde De Bel het bewijs van het beweerde akkoord niet bijbrengt en ook niet aanbiedt ;

Aangezien er uit volgt dat, ten aanzien van den eerste gedaagde, de eisch, in beginsel, gegrond is ;

Ten opzichte van gedaagde Paenen :

Aangezien de beide gedaagden het er over eens zijn en de aanlegger, ten andere, niet betwist dat gedaagde Paenen zelf, noch persoonlijk, noch door een aangestelde, bier heeft afgeleverd ten huize van De Bel ; dat, integendeel, wel wordt erkend dat De Bel, nu en dan, bier kwam halen bij den bieruitzetter Paenen ;

Aangezien de aanlegger beweert dat, wat er ook van zij, gedaagde Paenen zich schuldig heeft gemaakt aan daden van oneerlijke mededinging omdat hij wist dat De Bel verplicht was al zijn bieren en dranken te nemen bij den aanlegger ;

Aangezien eene op heden gevestigde rechtspraak beslist dat de brouwer of bieruitzetter die aan een herbergier bier levert, ook wanneer hij weet dat die herbergier tegenover een bepaalden brouwer

verplicht is, door dit feit alleen, geen verantwoordelijkheid oploopt, dit op grond van het principieel dat de handel vrij is;

dat de derde slechts dan ter verantwoording zal kunnen opgeroepen worden wanneer het bewijs geleverd wordt dat hij gehandeld heeft met het doel den herbergier hulp en bijstand te verleen om zich aan bepaalde verbintenissen te onttrekken. (Verbr. 24 Nov. 1932, J. C. Fl. 1933, N° 5297, bl. 9; Hof van Ber. Gent, 5 Maart 1936, J. C. Fl. 1936, N° 5591, bl. 5; R. v. K. Aalst, 11 Maart 1930, J. C. Fl. 1930, N° 5042, bl. 117; R. v. K. Gent, 5 Nov. 1936, R. W. 1936-37, bl. 1465, N° 248);

Aangezien dit bewijs ter zake niet wordt geleverd;

dat de aanlegger zelfs niet beweert dat hij aan gedaagde Paenen ooit inzage heeft gegeven van het contract waarop hij zich beroept, waardoor deze zou in staat geweest zijn zich rekenschap te geven van de draagwijdte van het contract alsmede van de wederzijdsche rechten en verplichtingen van partijen;

dat, in die voorwaarden, gedaagde Paenen buiten zake dient gesteld zonder kosten;

Over het bedrag der gevorderde schadevergoeding :

Aangezien de aanlegger een schadevergoeding eischt van 10.000 frank;

dat, in verband hiermede, het noodig is, alvorens te beslissen, dat aanlegger een omstandige door afdoende bescheiden gestaafde staat overlegge;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, verklaart den eisch principieel gegrond ten opzichte van gedaagde De Bel; verklaart hem, integendeel, ongegrond voor zooveel hij gericht is tegen Paenen; dienvolgens, stelt deze laatste buiten zake, zonder kosten; en, alvorens verder te beslissen, beveelt aan den eischer een omstandige, door afdoende bescheiden gestaafde staat over te leggen van de gevorderde schadevergoeding; verwijst de zaak, voor verdere behandeling, naar de zitting van 25 April e. k.;

Kosten voorbehouden.

254 VREDEGERECHT TE VILVOORDE

5 Januari 1939.

Vrederechter : M. Vllebergh.

Pleiters : Mrs Verkaeren en Soenens.

BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. — VREDEGERECHT. — SCHRIFTELIJKE BESLUITEN.

Al is in principe de rechtspleging voor de vrederechten mondeling, toch laat het K. B. van 30 Maart 1936 toe voor het Vrederecht schriftelijke besluiten te nemen.

De Vrederechter moet rekening houden met den inhoud van het schriftelijk besluit ook al worden de middelen die er in bevat zijn niet in pleidooi voorgebracht. Wanneer een middel van onbevoegdheid «ratione loci» in de schriftelijke besluiten wordt opgeworpen zonder dat het middel in pleidooi wordt voorgebracht dient de vrederechter er toch rekening mee te houden.

Cloetens t/ Danneels.

Gezien het exploit van dagvaarding in dato van 10 November 1938;

Overwegende dat de eisch strekt tot de vernietiging van een koop, gesloten tusschen partijen, betreffende een varken alsmede veroordeeling tot betaling van 907,30 frank zijnde de waarde van het verkochte dier;

Overwegende dat de zaak werd opgeroepen en gepleit op onze zitting van 15 December 1938 en op vraag der partijen werd uitgesteld op acht dagen, om aan partijen toe te laten de bundels neer te leggen;

Overwegende dat partijen bij het vervullen van dezen plicht, bij hunne bundels ook schriftelijke besluitselen hebben gevoegd, zooals voorschreven door het K. B. van 30 Maart 1936;

Overwegende dat verweerder in aanvang van zijne besluitselen de onbevoegdheid «ratione loci» opwerpt; dat aanlegger deze bestrijdt omdat ze tijdens de pleidooien niet zou opgeworpen zijn, en deze opwerping diende gedaan «in limine litis»;

Overwegende dat bij de vrederechten de rechtspleging altijd mondeling is geschied, dat de wijziging voorzien door artikel 9 van het wetboek van Burgerlijke Rechtspleging aan partijen toelaat schriftelijke besluitselen te nemen, zonder dat deze maatregel als eene verplichting zou kunnen aanzien worden; dat nochtans anderzijds, indien partijen deze schriftelijke procedure wenschen de rechter niet anders kan doen dan gevolg geven aan den wensch der partijen die aan de mondelinge procedure verzaken;

Overwegende dat de rechter gehouden is door de schriftelijke besluitselen, en dan ook de opwerping van onbevoegdheid «ratione loci» door verweerder in aanvang van zijne besluitselen opgeworpen (dus in limine litis) te onderzoeken;

Overwegende dat het blijkt dat verweerder buiten het kanton Vilvoorde woont, dat ook de koop en de levering van het kwestieuze voorwerp buiten ons kanton geschied is; dat dus de rechtbank van Vilvoorde onbevoegd is;

Door deze redenen :

Gelet op artikelen 3, 34, 37, 41 der wet van 15 Juni 1935;

Beslissende tegensprekelijk;

Verklaren ons onbevoegd «ratione loci» en verwijzen aanlegger tot de kosten;

BIBLIOGRAPHIE

HANDBOEK van internationale moraal. — Internationale studiekring voor sociale vraagstukken, onder het voorzitterschap van zijne Eminentie Kardinaal Van Roey. — N. V. Standaard-Boekhandel. — Brussel. — 1939.

De Standaard-Boekhandel heeft zoo pas de Nederlandse vertaling laten verschijnen van het Handboek van internationale Moraal dat uitgewerkt werd door den Internationalen Studiekring voor sociale Vraagstukken. Deze studiekring is een genootschap dat werkzaam is onder de leiding van zijn Voorzitter Kardinaal Van

Roey en waarbij zeer vooraanstaande katholieke geleerden uit verschillende landen zijn aangesloten.

Deze studiekering stelt zich voor de economisch-sociale problemen, die van belang zijn voor dezen tijd, te bestudeeren van uit het gezichtpunt der kristelijke zedenleer.

De besluiten die gepubliceerd werden in het thans in het Nederlandsch verschenen handboek vormen naar het voorwoord ons leert het resultaat van jarenlange besprekingen. De internationale moraal ligt inderdaad maar al te zeer buiten de sfeer van de dagelijksche belangstelling en de toepassingen ervan zijn niet zoozeer vertrouwd aan het individueel geweten. Vandaar dat de internationale studiekering de noodzakelijkheid inzag op het gebied van de verhoudingen tusschen de Staten duidelijk de regelen der internationale moraal te formuleeren en ze in de grootst mogelijke kring te verspreiden.

In het voorwoord wordt er trouwens op gewezen hoe deze vraagstukken van internationale moraal meer en meer het voorwerp uitmaken van het onderwijs op lagere en middelbare scholen en ook vooral op de in de laatste tijden zoo belangrijk geworden scholen voor maatschappelijk dienstbetoon.

De auteurs van het handboek stellen zich ten doel den studeerenden alsook den eenvoudigen burger toe te laten de menigvuldige en belangrijke gebeurtenissen in het internationale leven van dezen tijd te toetsen aan de regelen der internationale moraal. Zij hebben hierbij veelvuldig gebruik gemaakt van de meeningen van beroemde theologen alsook van den inhoud der pauselijke documenten. Er wordt uitdrukkelijk voor gewaarschuwd dat het handboek essentieel een normatief karakter heeft. Het bestudeert niet wat is, maar wat behoort te zijn. Men heeft dus niet een verzameling van van kracht zijnde gebruiken in de internationale verhouding willen samenstellen, doch boven de bestaande een ethiek willen vastleggen van de internationale betrekkingen.

Al is dus het boek hoofdzakelijk een ethisch werk en niet een rechtsgeleerd geschrift, toch is het stellig dat, gezien de enge betrekkingen tusschen de ethica en het recht, ook voor de juristen en vooral voor de rechtsphilosophen dit handboek van zeer groot belang is.

In het eerste gedeelte ervan wordt uitgewijd over de menselijke gemeenschappen, gezin, nederzetting en staat, de samenwerking der staten en de natuurlijke statengemeenschap, waarbij erop gewezen wordt hoe de staten noodzakelijkerwijze moeten ophouden aanspraak te maken op onvoorwaardelijke onafhankelijkheid die hun de natuurwet nooit heeft verleend en die ze ook nooit feitelijk bezeten hebben.

Daarna wordt in twee afzonderlijke hoofdstukken gehandeld over de ethiek der ongeorganiseerde internationale gemeenschap, waarbij de fundamentele rechten en plichten der staten worden geanalyseerd alsook de zoo gewichtige ethische vraagstukken betreffende vrede en oorlog. Dit gedeelte is het lijvigste van het werk.

Verder wordt de aandacht gewijd aan de internationale maatschappij zooals ze door overeenkomst werd georganiseerd, waarbij het vraagstuk van de waarde en de activiteit van den Volkenbond uitvoerig wordt onderzocht en, niettegenstaande zijn gebreken, gunstig wordt geapprecieerd.

Als besluit komt dan een hoofdstuk waarbij in een synthese de inrichting van de internationale gemeenschap volgens de eischen van het natuurrecht en de kristelijke orde wordt uiteengezet.

Het Handboek van Internationale Moraal is een werk dat vooral in dezen tijd ook aan vele juristen diep zal te denken geven.

TIJDSCHRIFTEN

WETENSCHAP IN VLAANDEREN

Uit den inhoud van het Maartnummer

Het hoofdartikel brengt ons een overzichtelijke bijdrage over den bescheiden maar zeer verdienstelijken geleerde Dr Schamelhout. Een goede foto en een uitgebreide lijst bibliographische gegevens zijn bijgevoegd. Terzelfdertijd willen we ook de aandacht vestigen op het uitzonderlijk gunstige aanbod van de Uitgeverij «Die Poorte» die ter gelegenheid van Dr. Schamelhout's 70e verjaardag diens werk, vrucht van 10 jaar opzoekingen, «Herkomst en Ethnische Samenstelling van het Vlaamsche Volk» tegen 18 fr. (in plaats van 28) aanbiedt aan de lezers van Wetenschap in Vlaanderen, te bestellen op het secretariaat van de Vereeniging voor Wetenschap, Huize Mac Leod, St Pietersnieuwstraat, 98, Gent.

Van de hand van Dr Joos Gent verschijnen verder eenige nota's over El. Houckaert (1488-1544) als aanvulling van de in het Decembernummer verschenen bijdrage «Een Latijnsche Opvoering te Gent in de 16e eeuw» van de hand van denzelfden schrijver, terwijl als aanvulling van de in het vorig nummer verschenen bijdrage van den Hamburgschen Professor Steppes, Dr. Schamelhout enkele gegevens verstrekt over het Nederlandsch als zeevaarthaal in Skandinavië.

Een bijdrage van Dr. Leenen over de Noord- en Zuidnederlandsche Dialectbibliotheek geeft een goed inzicht in wat op dat wetenschappelijk gebied den laatsten tijd gepresteerd werd vooral onder leiding van de heeren Grootaers (Leuven) en Kloeke (Leiden).

De heeren Heymans, Verschaffelt en De Vleeschauwer brengen in dit nummer, onder titel «Wetenschap en Volk» een terechtwijzing op de vroeger in dit tijdschrift verschenen bijdragen onder denzelfden titel over het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (de Universitaire Stichting en het Francquifonds), terechtwijzing waaruit moet blijken dat, alhoewel de cijfers ongunstig luiden voor Gent, dat geen opzet is van den kant dier stichtingen zooals uit de vorige bijdrage kon opgemaakt worden. In het volgende (April) nummer verschijnt daarop nog een antwoord, vanwege den steller van de eerste twee bijdragen.

We willen nog een interessant bericht citeeren over de Vereeniging voor Muziekgeschiedenis te Antwerpen en een uitgebreid en belangstellingwekkend verslag over den tweeden VI. Ornithologendag, onlangs te Mechelen gehouden.

Het nummer geeft verder berichten en mededeelingen over bijeenkomsten en congressen, wetenschappelijke Varia en Allerlei als naar gewoonte.

TIJDSCHRIFT VOOR NOTARISSEN. — Nrr 4. — April 1939. — H. Du Faux: De voorloopige bewindvoerder van een opgesloten, niet ontzette krankzinnige ten overstaan van de veiling.

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr. 13. — 1 April 1939. — Mr. J. Th. Smalbraak: Eenige aantekeningen bij het Ontwerp-Kinderrecht (1).

Nr. 14. — 8 April 1939. — J. Th. Smalbraak: Eenige aantekeningen bij het Ontwerp-Kinderrecht (II, slot).

Nr. 15. — 15 April 1939. — Prof. Mr. J. C. van Oven: Het echtscheidingsontwerp

JOURNAL DES TRIBUNAUX. — Nr. 3569. — M. Passelecq: Cartel est notre bon plaisir...

De Vlijt, Nationalestr., 46, Antwerpen. A. Somville, best.